

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 pengő, félévre 3 pengő
 Egyes szám ára 15 fillér
 Külföldre egész évre 10 pengő.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
Felelős szerkesztő és igazgató:
Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

Elindulás magyar testvérek közé.

Erdély igen sok vidéke nem képes eltartani népességét. All ez különösen a Székelyföldre, amely mindig sűrű rajokban bocsátotta ki népflólságát olyan területekre, ahol az elvándorlók régen háborus szolgálatot, ujabban békés keresetet találtak.

Az erdélyi magyarság életharcában a nők is mindig szorgalmasan résztvettek. Családjukat maguk ruházták szövő-fonó tudományukkal, a mezei munkában is versenyeztek a férfikkal.

A leánysereg pedig kénytelen volt a városokba seregleni a falvakból, hogy az életkezdés, kiházasítás alapjait megszerezze. Ez a szükség súlyosodott a román uralom alatt, amely a magyar falusi gazdák életfenn tartását a végletekig megnehezítette. A sújtó ítéletnek, amely a békeszerződések révén az erdélyi magyarságot érte, leggyászosabb következményei közé tartozott, hogy fiatalságunk előtt lezárult a nyugatra, magyar testvéreink közé vezető út a népáramlat keletre és délre sodródott.

Budapest helyett Bukarest adott keresetet szolgálatra kényszerült leányainknak, ez a kereset pedig nemcsak pénzt jelentett, hanem igen sokszor lelki romlást, testi elnyomorodást, a jövőnek veszedelmét. Egy gondos összeállítás szerint az uralomváltás óta a magyar cselédleányok száma Bukarestben állandóan meghaladta a tizezeret.

Erdély egyrésznének visszatérése most már a Bukarestbe és Románia egyéb városaiba vezető utat zárta le szolgálóleányaink elől. Ezrével és ezrével térnek haza falvaikba a keresetükből kiüldözött leányok. A katonai kormányzatnak egyik legsúlyosabb gondja, hogy ezeket a munkanélkülieket elhelyezze.

Természetes, hogy ezt az elhelyezést most már Budapesten és Magyarország más alkalmas városaiban kell keresni. Az elhelyezés már meg is indult. E hónap elején Kolozsvárról 50 leányt küldött a Székely Alkalmazottak Társasága Budapestre. Ugyancsak Kolozsváron nagyszámú leánysereg maradt hely nélkül, tehát az ötven leány továbbküldése a helyi háztartásoknak egyáltalán nem ártott.

De más uton is megindult az erdélyi magyar leányok Magyarország felé való áramlása.

Tudjuk, hogy Erdélyben aggodalmak is jelentkeznek:

vajjon helyes-e ez a folyamat, nem volna-e helyesebb a leányokat otthon marasztalni? — Persze, hogy helyesebb volna, ha lehetne. De az a szükség, amely a leányokat az előző évtizedekben Bukarest felé hajtotta, nem szűnt meg, tehát hiába óhajtunk más megoldást.

Örülnünk kell annak a változásnak, hogy Budapesten szerető fölgyázás és gondosko-

dás várja leányainkat. A nemes gondolkodású úriasszonyok szövetsége: az *Egyesült Női Tábort* szervezi és irányítja az erdélyi leányok budapesti szolgálatát. Itt tehát egy nagyon fontos, az erdélyi falusi nép életét mélyen érintő kezdeményezésről van szó, amellyel komolyan számolnunk kell. Az érdekelt fiatalságra nemcsak a szolgálat kötelezettségei várnak Budapesten, hanem az is, hogy az erdélyi magyar becsületért helytálljanak, maguknak jóhírnevet, Erdélynek tisztességet szerezzenek.

Ezzel a kéréssel bocsátjuk útra a szerencse-próbálókat magyar testvéreink közé. Megnyugtadjuk az útrakelöket, hogy testvérek közé mennek és szeretettel várják őket azok, akikről 22 évig elszakítottak bennünket.

Székely lányok Kolozsvárról Budapestre utaznak.

Drága a magyar vér!

A szabadulás forró vágyában, az elnyomás keserűségei között gyakran szállt meg a türelmetlenség, hogy testvéreink miért nem űzik el zsarnokainkat, miért nem hozzák fegyvereiket.

Most meghatározható magyarázatát kapjuk az óvatos magatartásnak. Horthy Miklós Főméltóságú kormányzónk azt óhajtottá, hogy vér nélkül kerüljenek vissza az erdélyi területek Magyarországhoz. Kormányzó urunk azzal csillapította a harcias hangulatot, hogy *kímélni kell a drága magyar vért*, meg kell várni a legkedvezőbb alkalmat.

Mennyire különbözik ez a gondolkozás a Habsburg-uralométól, amely sajnálat és kímélet nélkül pazarolta

a magyarság véréét. Csak a világháború során is mennyi magyar vér folyt el az idegen hadvezetők könnyelmű vagy szívtelen parancsai miatt.

Boldogan nyugszunk meg abban a tudatban, hogy testvéri szívek vezetése alá kerültünk, akik a magyar vért drágának és kímélendőnek tartják. Erre az emelkedett felfogásra méltóan azzal felelhet a nép, ha minél több magyart hív életre, minél több drága magyar vérral gyarapítja a nemzet erejét.

Testvéri szeretet és gondoskodás vár rátok: Csaba, Levente — Sarolta, Piroska, jöjjetek minél nagyobb sereggel!

Az erdélyrészi képviselők egységes állásfoglalása.

Ünnepélyes keretek között történt meg az erdélyrészi képviselők bevonulása és első szereplése a képviselőházba. Nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadták az Erdélyből behívott képviselőket. Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke testvéri szeretettel üdvözölte őket s kijelentette, hogy férfiak vonultak be a képviselőházba, akiket két évtized szenvedései próbálták meg, akiknek magyar lelke husz esztendő üldözései, igazságtalanságai, gyötrelmei tüzeiben acélozódott meg, akik megtanultak szenvedni, a szenvedések között helytállni, megtanultak lemondani mindenről, csak a magyarságukról nem és arról, amit a magyarságukkal járó kötelezettségek előírtak számukra. Az üdvözlő beszéd után az erdélyrészi képviselők nevében dr. Pál Gábor válaszolt. Nagyhatású beszédét lapunk más helyén közöljük.

A ház ünnepélyes ülése után az erdélyrészi képviselők csoportja értekezletre ült össze. Ezen az első értekezleten Bethlen György gróf elnökölt. Megállapodtak abban, hogy a csoport tagjai a jövőben minden általános és elvi kérdésben egységes magatartást fognak tanusítani. Kimondották, hogy az erdélyrészi behívott képviselők parlamenti és parlamenten kívüli magatartásukban a tiszta nemzeti és erkölcsi szempontokat a legmesszebbmenően veszik figyelembe s a legszigorubbán járnak el a csoport olyan tagjaival szemben, akik ezzel ellenkező magatartást tanusítanak.

Örömmel állapítjuk meg, hogy az erdélyi képviselők e határozata mindenben fedi az erdélyi magyarság álláspontját. A huszonnégy évi elnyomás alatt is a magyarság egysége, politikai öntudata volt az a nemzeti erő, ami megmentette a magyarságot a romlásától és attól, hogy darabokra essék szét. Ha a múltban nagy szükség volt erre a politikai és nemzeti egységre, a jövőben még fokozottabb módon szükség lesz rá. Maga Teleki Pál gróf miniszterelnök mondotta, hogy Erdély az erdélyieké. Ő hangzott, hogy Erdély sajátos szellemiségét, mint nagy nemzetfenntartó erőt továbbra is meg kell őrizni.

Az erdélyi magyarság még nem ismeri a magyarországi pártpolitika küzdelmeit. Eddig is csak jelzavakat hallott, amelyek sokszor csak arra valók, hogy a lényegét sötét ködbe burkolják. Mi nem tudhatjuk még azt, hogy milyen politikai és külpolitikai erők húzódnak meg az egyes pártok mögött, mi csak azt érezzük és valljuk, hogy a mai nehéz történelmi időkben, midőn új Európa körvonalai alakulnak ki, nemcsak az erdélyi, hanem a magyarországi magyarságnak is feltétlen politikai és nemzeti egységre van szüksége. Tehát nem szabad engedni azt, hogy Erdélyben a pártpolitika s különösen a szélsőséges politika gyökeret verjen s megtörje az erdélyrészi magyarságnak azt az egységét, amelyre Erdély újjáépítésénél nagy szükség mutatkozik. Kétségtelen, hogy a huszonnégy évi szolgátság után a leszegényedett magyarság nagyon sokat vár. De amint Pál Gábor képviselő mondotta, bűn volna, ha az erdélyi magyarság szegénységét most egyesek arra használnák, hogy abból tőkét kovácsoljanak a kormányzat ellen. Ha képviselőink az első értekezleten tett fogadalmukat megtartják, egységüket megőrzik s minden Erdélyt illető kérdésben közösen járnak el és lépnek fel, akkor olyan erőt képviselnek a parlamentben, amely alkalmas és elég erős lesz arra, hogy az erdélyi érdekeket kellő védelemben részesíthessék. Az erdélyi magyarság ereje a múltban, az elnyomás évei alatt megacélosodott, szellemisége megtisztult. Azt szeretnénk, ha az erdélyrészi képviselők egységes magatartása a magyarországi politikát is a nemzeti gondolat jegyében egységes vizekre terelné, lecsendesítené a szélsőséges pártpolitikai hullámzásokat s az egész nemzetet a Szent István-i gondolat köré csoportosítaná.

Az erdélyrészi képviselők egységes állásfoglalása és magatartása mindenütt jó benyomást keltett. Azt szeretnénk, ha képviselőink kéz a kézben, egymás mellett a nagy erdélyi gondolat jegyében harcolnának a jövőben is. Mert ez nemcsak Erdélynek, hanem az egész Magyarországnak elsőrendű érdeke.

(—s.)

Magyar-bolgár testvériségi ünnep.

A világháború után a magyar és a bolgár sors hasonlóan alakult, Magyarország és Bulgária nagy területeket veszítettek el. A bécsi döntéssel csaknem egyidejűleg Bulgária is visszakapta Dél Dobrudzsát. Az örövendetes események hatása alatt Budapesten az országzászló előtt magyar-bolgár testvériségi ünnepet rendeztek. Az ünnepség szép kifejezője volt a két testvér nemzet között fennálló kapcsolatoknak és barátságának.

Tosev bolgár követ és Galánthay tábornok az ünnepély színhelyén.

A japán császár magyar lovon.

A Berlinben aláírt háromhatalmi egyezmény Japánt és a Távolkeletet az érdeklődés előterébe helyezte. A Japán Birodalom háromezeréves történelmi multra tekint vissza. Uralkodóját császári cím illeti meg s személye szent és sérthetetlen. Az ő kezében összpontosul Japán minden politikai, katonai és társadalmi hatalma. A magyarságot, a japán néphez rokoni kapcsolatok fűzik, mert a japánok is a nagy turáni népcsaládhoz tartoznak. Lelkileg is közel áll a magyarság a japán néphez, mert a japán nép vitéz, erkölcsös és hazaszerető, mint a magyar. Hirohitó császárnak Magyarországról származó hátaslova van. Ünnepélyes alkalmakkor katonai díszszemléken mindig magyarországi származású, Fehérhó nevű lován vonul ki.

Eljöttünk...

A magyar képviselőház erdélyi tagjai ünnepélyes külsőségek között vonultak be a magyar parlamentbe. Az erdélyi képviselők nevében Pál Gábor tartott beszédet. Beszédét az alábbiakban közöljük:

— A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi részek magyar képviselőinek nevében hálásan köszönöm meg — mondotta — a képviselőház elnökének hozzánk intézett szavait. Mélységesen meghatódva lépünk ebbe a terembe. Ebben az ünnepélyes órában legelső gondolatunk a Kormányzó Úr Ófömlétsága felé száll. (A Ház tagjai hosszasan, lelkesen ünneplik a kormányzót.) Néhány évvel ezelőtt a magyar nemzethez intézett szövegét megilletődve hallgattuk és akkor arra figyelmeztetett, hogy századokon át idegen érdekekért eleget áldoztunk magyar vért. A Gondviselés kegyelme megengedte, hogy országgyarapító munkáját folytatva, valórválthassuk a magyar államközösségbe való visszatérésünket anélkül, hogy ez a magyar honvédség véráldozatát követelte volna, hogy az erdélyi magyarság legjobbjai elhullottak volna és hogy a felszabadító út perzselt falvak és füstölgő romok között vezetett volna. (Nagy éljenzés és taps.) A Fömlétságu Úr az erdélyi részek meglátogatásakor legfőképpen a Székelyföldön boldogan láthatta azt a szívet-lelket megrázó lelkesedést, amelyet az ősi hazához való visszatérés és magas látogatása vállalt ki.

— Ebben a pillanatban testvéri szeretettel gondolunk a menekülők tízezreire, akik most keserves sorsban, otthonukat elhagyva vándorolnak. Testvéri szeretettel gondolunk mindazokra, akik a határon túl maradtak és most súlyosabb sorsot viselnek, mint amilyeneket mi viselünk. Mély hálánkat nyilvánítjuk a baráti államok vezéreinek (Hosszantartó éljenzés és taps.) és a sok megpróbáltatáson átment anyaországnak azokért az anyagi áldozatokért, amelyeket a magyar honvédség fejlesztése érdekében meghozott és az összes magyar államférfiaknak, akik a visszacsatolás érdekében fáradoztak.

— 1918-ban az erdélyi románok a gyulafehérvári gyűlésen teljes nemzeti szabadságot ígértek az ottélő népeknek. 1919-ben pedig a nagyhatalmak és Románia között létrejött kisebbségi szerződés a fél világ garanciája mellett igazságon és szabadságon alapuló egyenlő elbánást kötött ki számunkra. Ez a szerződés a megemelt szándékával jött végre. A külvilágnak szölt és a területi igények kielégítését váltotta csupán be. Ezután kezdetét vette az élet, életünknek ezer módon való megtámadása. Megfélemlítés, zaklatás, bebörtönzés, testi kínzás, anyagi javaktól és életlehetőségektől való megfosztás, intézményeinknek és iskoláinknak elsorvasztása egymást érték, és az üldöztetés valóságos nemzeti üldözéssé fajult az utóbbi években. Sok mindent veszítettünk el a huszonkét év alatt, de egyet a hatalom semmi eszköze sem tudott elvenni, nemzeti öntudatunkat, (nagy éljenzés és taps), amit csorbitatlanul megőriztünk, az iskolásgyermektől az aggastyánig felülmulhatatlanul fokoztuk. Hálával gondolunk azokra, akik szakadatlan türelemben társaink és segítők voltak. Megilletődött

érzéssel gondolunk azokra, akik kidőltek az élők sorából az idegen uralom alatt. Mélységes együttérzéssel gondolunk azokra a testvéreinkre, akik súlyos kinokat állottak ki és elképzelhetetlen kínzásoknak voltak részesei.

— Erdély keleti részén egy évezredet meghaladó idő óta a székelység állt őrt. Örökös harcokban védelmezte népét és a magyar törvények sorozata örökíti meg a székelyek vitéségét. A történeti okmányaink szerint a székelyek az erdélyi harcokban mindig elől mentek és hátul, amikor visszatérőben voltak. Félézer évvel ezelőtt már azt panaszták, hogy az ősi jogaik hegyek keletkezettek véreből patakok és csontjaikból hegyek keletkezettek volna. Magyarország 150 éven keresztül Nyugateurópa védőbástyája volt, a székelység Erdélynek volt védőbástyája egy évezreden keresztül. Örökös harcok megritkították sorainkat. Az 1848/49-es szabadságharcban, a világháboru vérzivatarában is igen sok diésőséget szereztek a székelyek. 1916-ban félmilliót meghaladó népesség volt kénytelen elmenekülni otthonából, mindent otthagya, amit egy életen keresztül szerzett.

— Az idegen uralom alatt a székelység állandó veszélynek volt kitéve. Az erdélyi magyarság üldözése a Székelyföldön volt a legerősebb. Ennek a földnek létét, gyökerét kellett megtámadniok, hogy elérjék céljukat. Szét akartak szórni bennünket, a román területen koldus- és cselédsorsba juttatva. Ez azonban a hatalom minden eszközével sem volt elérhető. Husz évvel ezelőtt bejósolták, hogy két évtized múlva nem leszünk Erdély keleti részén, de itt vagyunk, leszegényedve és meggyötörve azzal a halalos elszántsággal, hogy mi többé nem juthatunk rabszolgasorba. Inkább az utolsó szálig elpusztulunk, semhogy még egyszer megengedjük azt, ami történt. A székelység jelentősége főleg abban fejezhető ki, hogy létevel és fennmaradásával Erdélynek visszacsatolt részét is megmentette. Ha a székelység a keleti határon nem maradt volna meg nemzeti öntudatában, akkor az új határ nem mehetett volna odáig. Azonban az új határ az általános helyzettel a gazdasági nehézségeket is fokozza. Vasutaink, kereskedelmi gócpontjaink, megszerzett fogyasztópiacaink veszték el. Mégis határozottan ki kell jelentenem, hogy nincs az a nehézség, szenvedés, amit türelemmel ne viselnénk azért, hogy az ősi magyar hazához visszakerülhettünk. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Egyre kérünk mindenkit arra, hogy azt a nehézséget, amely a mi életünkben jelentkezni fog, senkise használja fel elégedetlenség szítására és a kormányzat gondjának megnövelésére. Ami minket ér, az csak reánk tartozik.

— A visszacsatolt keleti és erdélyi részek képviselőiben itt ülnek közöttünk száztestvéreink is. Velük együtt ültünk a bukaresti szenátusban és képviselőházban és közös kisebbségi problémánkat a legteljesebb testvéri viszonyban beszéltük meg. Üdvözljük őket itt is együtt munkálkodásukat szeretettel várjuk. Az erdélyi románság képviselői még nincsenek itt közöttünk. Azokat az okokat, amelyek elmaradásukat egyelőre megokolta teszik a képviselőház tegnap megvitatta. Az erdélyi ro-

mánok a bukaresti parlamentben legfájdóbb sérelmeink felsorolása közben mindig azt ismételték nekünk, hogy „menjenek Budapestre!” Eljöttünk! De csak akkor jöttünk el, amikor eljött az a föld is, amelyen éltünk és annyi küzdelmet folytattunk. Nagy keserőséget okozott nekünk, de azért minket nem vezet a bosszu érzete, ami összeegyeztethetetlen a magyar jellemmel. Az együttélő népek örök sorsa a békés együttélés feltételeinek keresésére utal és ebben mi felajánljuk jószolgálatainkat és törekszünk arra, hogy ebben a hazában boldogulásukat megtalálják, ha államunk léte és biztonsága ellen nem törnek.

— A magyar honvédség megbámult szelleme és felkészültsége a biztosíték arra, hogy mi többet nem juthatunk abba a sorsba, amiben voltunk. Ezért ebben a honvédségben bizva bizalommal fordulunk az Egek Urához, hogy ne hagyj el Erdélyt, Erdélyt Istenem!

Pál Gábor szavait a Ház minden oldaláról kitörő lelkesedés és taps fogadta. A Ház régi tagjai helyükről felállva újra melegen üdvözölték erdélyi társaikat. Elsőnek a miniszterelnök sietett Pál Gáborhoz, hogy kezet szorítson vele, majd sorra üdvözölték a kormány többi tagjai és a pártvezérek is egymás után gratuláltak neki.

Külföld

Német támadások a levegőben és a tengeren. Szombaton késő este erős német harci kötelékek indultak támadásra Angliá ellen és szünet nélkül folytatták támadásaikat vasárnap reggelig. Szombaton kilenc hullámban hajítottak végre támadásokat London ellen. Huszonegy angol gépet lelőttek, hat német gép nem tért vissza. Az angol Reuteriroda közli az angol légügyi minisztérium jelentését, amely szerint szombatról vasárnapra virradó éjszaka az ellenség repülő-támadásai éjjél előtt kezdődtek és egészen reggelig tartottak. Több épület rombadólt, vagy megrongálódott a bombatalálatoktól. A német véderő főparancsnokság jelentése szerint, a német légi haderő nagy heveséggel támadta nappal és éjszaka Londont és több más angliai helységet. Londonnál főleg a Themse partjait bombázták. Az éjszakai támadás alkalmával messze világítottak az okozott tűzvészek. Egy tengeralattjáró öt kereskedelmi hajót süllyesztett el.

Amerika Angliát továbbra is megsegíti! Roosevelt elnök rádióbeszédet mondott. Beszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államok tengeri és légi hadereje meg fogja védeni az egész nyugati földrészt. Ugyanakkor biztosította Angliát, hogy továbbra is megkapja Amerika segítségét, anélkül, hogy ez a beavatkozást jelentené.

Csapatokat vontak össze a bolgárok a görög határ mentén. A görög határ mentén jelentős bolgár csapat-

összevonások történtek. A csapatmozdulatokkal kapcsolatban megállapítható, hogy Németországnak a Balkánon az érdeke a béke és a nyugalom. Ezért a Balkánon békés és semleges helyzetet akar teremteni. Amint egyes hírirodák megjegyzik, a folyamat nagyon bonyolult és nem egészen zavartalan. Ez indokolja a bolgár csapatmozdulatokat is.

Ostendében flamand a hivatalos nyelv. A belga kikötő város hivatalos nyelve a flamand nyelv lett.

Nem érintkezhetnek társadalmilag a zsidókkal a Cseh Nemzeti Közösség tagjai. A Cseh Nemzeti Közösségnek az a rendelete, amely megtiltja tagjainak, hogy zsidókkal társadalmilag érintkezzenek, a cseh lakosság körében nagy feltűnést keltett.

Berlin-Róma-Tokió kész a háborúra! Egy olasz ujság foglalkozik a világhelyzettel és az Amerikai Egyesült Államoknak a háboruba való belépésének kérdésével. Az olasz ujság megállapítja, hogy Németországnak, Olaszországnak és Japánnak Amerikával szemben nincs sem támadó szándéka, sem ellenséges érzülete. A háromhatalmi egyezmény államai hajlandók elismerni, hogy az amerikai szárazföld az Egyesült Államok élettere. Ezzel szemben megkivánják, hogy az Egyesült Államok is ismerje el a tengelyhatalmak és Japán életterét. Az olasz ujság hangsúlyozza, hogy a tengelyhatalmak Japánnal együtt hajlandóak az Egyesült Államokkal együttműködni az élettér felosztása alapján. Az olasz ujság cikkét azzal fejezi be, hogy amennyiben az Egyesült Államok kitart az Angliával való együttműködés mellett, a három hatalom kész a háborúra.

Német csapatok Románia területén. Amerikai forrásból származó hírek szerint Románia egyes területeit német csapatok szállották meg. Berlinben a kérdéstről hivatalosan nem nyilatkoznak. Megállapítható, azonban, hogy az angolok a Fekete tenger vidékén újabb mesterkedésbe kezdtek. Ezek a mesterkedések emlékeztetnek a bakui kőolajvidék bombázására irányult tervekre. A moszoni angol tervek célja az, hogy a román kőolajkutak elpusztításával megbénítsák Németország kőolajellátását. Egy olasz ujság ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy Angliá minden támadó és pusztító szándékára olyan választ fog kapni a Balkánon, hogy egyszer s mindenkorra el fog menni a kedve hasonló tervek szervezésétől. Ezek a hírek megindokolják a német csapatok romániai szerepét.

A bukaresti Universul nem tartja jónak az új magyar-román határt. A bukaresti Universul című ujság a bécsi döntés által megvont határokat nem tartja semmiféle tekintetben sem megfelelőeknek. Kifejti, hogy az új határnak nincs meg a történelmi jellege, mert Erdély mindig együvé tartozott. Az Universul azután bírálja a határt harcászati, földrajzi és nemzetiségi nézőpontból. Elmélkedését azzal fejezi be, hogy az új határ nem felel meg a helyzet követelményeinek.

Zsidókat utasítanak ki Romániából. A minisztertanács elhatározta, hogy azokat a zsidókat, akik a legutóbbi öt év alatt jutottak szabálytalanul állampolgársághoz, Románia területéről kiutasítja.

Megszűnt az angol repülőgépek támadó ereje. A német repülők tovább folytatják Anglia elleni támadásukat. Londonban nagyon sok olyan hadiüzemet semmisítettek meg, amelyek pótolhatatlanok. Az angol repülőgépek nem tudnak a német támadásoknak ellenállani. Német terület felett már ritkán jelennek meg angol repülőgépek.

Franco megkapta a legmagasabb olasz kitüntetést. Franco spanyol államfő megkapta a legmagasabb olasz kitüntetést. A kitüntetést de Bono olasz tábornok adta át.

Légi támadás áldozatul esett egy angol hercegnő. A kenti hercegnő egyik rokona, Gallicin Katalin hercegnő egy német légitámadás alkalmával meghalt.

Behívták Amerikában a haditengerészeti tartalékosait. Az amerikai tengerészeti miniszter elrendelte, hogy az összes tartalékosokat szolgálatra hívják be. Állítólag legközelebb a szárazföldi haderőnél is behívásokat fognak eszközölni.

Szabadon bocsájtották a volt román miniszterelnököt. Tatarescu, volt miniszterelnöknek kényszerlakhelyet jelöltek ki. A belügyminiszter a rendeletet hatályon kívül helyezte.

Tanítók és tanárok figyelmébe!

Megérkeztek az iskolai tankönyvek, útmutatók és rendtartások.

I. Elemi iskolák részére:

Gondnoksági útmutatás az állami népiskolák számára, kötve	—	1.40	Pengő
Az iskoláztatási köteleesség teljesítésének biztosításáról szóló 1921. XXX. t. c. végrehajtási rendelete, kötve	— — — —	2.40	„
Iskolaszéki útmutatás a községi népiskolák számára, kötve	— — — —	1.40	„
Utmutatás a körzeti iskolafelügyelők és a Kir. Tanfelügyelői hivatalok iskolalátogató tagjai részére, kötve	— — — —	0.70	„
Tanterv és útmutatások a népiskola I—IV. o. számára	— — — —	2.30	„
Tanterv és útmutatások a népiskola VII—VIII. o. számára	— — — —	0.40	„
Tanterv a kisebbségi népiskolák számára	— — — —	0.80	„
Tanterv és útmutatások az általános továbbképző népiskola számára	— — — —	0.80	„

II. Középiskolák részére:

Tanterv a gimnázium és leánygimnázium számára, kötve	— —	1.50	Pengő
Utmutatások a gimnáziumi és leánygimnáziumi tantervhez, 2 kötet	— —	5.50	„
Rendtartás a gimnázium és leánygimnázium számára, kötve	— —	1.50	„
Tanításterv a kereskedelmi középiskola és a kereskedelmi leányközépiskola számára, kötve	— — — — — —	3.—	„
Rendtartás a kereskedelmi középiskola és a kereskedelmi leányközépiskola számára, kötve	— — — — — —	2.—	„
Tanításterv és rendtartás a háztartási, gazdasági szaktanfolyam és az egyéves háztartási, gazdasági továbbképző tanfolyam számára	— — — — — —	1.—	„
A középiskolákról szóló 1934. X. T. c. végrehajtási útmutatása	— — — — — —	0.60	„
Utmutatás a közoktatásügyi igazgatásról szóló 1935. VI. T. c. végrehajtására	— — — — — —	0.80	„
Rendtartás a polgári iskola számára	— — — — — —	1.50	„
Tanterv és útmutatás a polgári fiúiskolák számára	— — — — — —	6.—	„
A női kereskedelmi szaktanfolyamok szervezete és tanításterve	— — — — — —	1.60	„

A rendelkezéseket az összeg előzetesbe küldése esetén postamentesen, különben utánvétellel szállítja a

„Minerva” Irodalmi és Nyomdai Vállalat Rt. Kolozsvár, Brassai-utca 5. sz.

Fegyvert kérünk!

Lapunk egyik előző számában bejelentettük, hogy megismertettük olvasóinkkal mindazokat a kérdéseket, amelyek előttünk, akik huszévig az anyaországtól elszakadva éltünk, ismeretlenek. Most egyik legnagyobb magyar egyesületet mutatjuk be. A tűzharcosok szervezete Erdély több nagy városában tartott gyűléseket. A kolozsvári gyűlés minden tekintetben méltó volt a tűzharcos egyesület jelentőségéhez. Ebbe az egyesületbe azok a férfiak tartoznak, akik résztvettek a világháboruban. Tagja tehát az egyesületnek öreg és fiatal, egészséges és rokkant. A feltétel az, hogy tag csak az lehet, aki a világháborúban a harctereken küzdött. A Tűzharcos Egyesületet a társadalmi korlátokat nem ismerő bajtársi szellem jellemzi.

A kolozsvári gyűlésen részt vett az Országos Egyesület vezetősége. Gróf Takách-Tolvay, nyugalmazott altábornagy elnök a kolozsvári vezetők üdvözlése után gyönyörű beszédben mondotta el, hogy mi a Tűzharcos Egyesület tagjainak a kötelessége. Beszédéből a következő részt emeljük ki:

— Édes hazánknak háromnegyed részét veszítettük el. Miért? Azért, mert a győzelmen elnyomuló magyar katonát a világháború alatt az istentelenség és a nemzetközisége hívei hátbatámadták. És az akkori vétkes Buda-

pesten a parlament előtt ordította bele a tömegbe az akkori forradalmi kormány részeg hadügyminisztere, hogy nem akar többet katonát látni. És azokat, akik négy éven át csak becsületet szereztek a magyar névnek és akikkel, amikor összefogtak a világ egyetlen armádiája sem birt, amikor lerongyolódva s lélekben s testben eljárva hazatértek, széjjel kergették. És a magyar képe széjjel omlott. A haza, az árva Magyarország határai védtelenek maradtak.

Az országos elnök beszédét többször szakították meg lelkes közbeszólások. A kolozsvári nyári színházban megjelent több ezer tűzharcos többször kiáltotta egy emberként: — Fegyvert kérünk!

Az országos elnök után a vezetőség köréből többen beszéltek. Végül dr. Vékás Lajos mondott beszédet a kincses város polgárságának nevében. Hangsúlyozta, hogy az erdélyi magyarság a román uralom alatt is frontszolgálatot teljesített. Így az erdélyi tűzharcosok a világháború évein kívül még további 22 évet szolgáltak a magyar hazáért.

A mindvégig felemelő és lelkes hangulatban lefolyt gyűlés közönsége abban a hitben távozott el, hogy a Tűzharcosok Egyesületére nagy feladat vár, a Szent István-i Magyarország megvalósításában.

MIREK

Bevonultak a parlamentbe az erdélyi képviselők. Az erdélyi képviselők ünnepélyes körülmények között dr. Gróf Bethlen György vezetése alatt vonultak be a magyar parlamentbe. A képviselők a bevonuló erdélyi tagokat lelkes ünneplésben részesítették. Az erdélyi képviselők nevében Pál Gábor tartott beszédet, amelyet lapunk más helyén közlünk.

Magas kitüntetések. A Kormányzó Úr Ófőméltósága Bartha Károly hadügyminiszternek és Werth Henrik gyalogsági tábornoknak, a honvédezerkar főnökének, a magyar szent koronával ékesített nagykeresztet adományozta.

A bankjegybeváltás tanulságai. Közöltük, hogy a lej bankjegyek beváltása végetért. A bankjegyek átváltásával kapcsolatban érdekes volt megfigyelni, milyen vagyoni eltérés állapítható meg a magyar és a román lakosság között. Addig, míg a tehetősebb magyar falusi emberek 1000—2000 lej beváltását kérték az ugyanezen társadalmi osztályhoz tartozó románok 20—25 ezer s nem ritkán 30 ezer lei beváltását kérték. Ugyanez a helyzet állapítható meg a kisbirtokosoknál. A magyar kisbirtokosok átlag 20—30 ezer lejt, a románok pedig 70—100 ezer lejt váltottak be. Ezek a számok is világosan mutatják, hogy a román uralom elősorban, sőt mondhatjuk, kizárólag az ottani, illetőleg az odateleptett románoknak használt. A magyarság csak a terhekből vette ki részét és ez egyet jelentett gazdasági sorvadásával.

Kolozsváron járt a kultuszminiszter. Hóman Bálint, vallás- és közoktatásügyi miniszter Kolozsváron fontos megbeszéléseket folytatott. A miniszter elnöklelte alatt ülést tartott az iskolaügyi bizottság, amelyen az erdélyi oktatásügy legégetőbb kérdéseit beszélték meg.

Közalkalmazottak beléphetnek politikai pártokba. A kormány megengedte, hogy a közalkalmazottak politikai pártokba és szervezetekbe lépjenek be. Továbbra is tilos azonban közalkalmazottaknak politikai pártokban tisztséget vállalniok, gyű-

léseken felszólalniok és szervezési munkákban résztvenniök. Hivatali működés közben pártjelvényt a közalkalmazott nem viselhet.

Napholez Pál lemondott a püspöki méltóságról. Erdély északi részének visszacsatolása után Napholez Pál szalmár-nagyváradai püspök a Szent-szék rendelkezésére bocsájtotta püspöki kinevezését. XII. Pius pápa a lemondást elfogadta.

Alumíniumgyár épül Magyarországon. Az alumínium könnyűségénél fogva az újabb idők legfontosabb fémé. Magyarországon nagymennyiségben bányásznak alumínium tartalmu anyagot. Elhatározták, hogy az anyagot, amit eddig külföldön dolgoztattak fel, belföldi gyárban fogják feldolgozni. Valószínűleg Ajkán fognak alumínium-gyárat létesíteni.

Megindult a székelyföldi légi postajárat. A bécsi döntés következtében a Székelyföldet az anyaországgal összekötő vasuti vonal megszakadt. Az eredeti terv szerint magyar vonatok is közlekedhettek volna a román szakaszon, a gyakorlatban azonban ez a terv a románok magatartása miatt máris meghiusult. Ez nemcsak a személy- és áruszállítás nézőpontjából jelent nagy hátrányt, hanem a postai forgalom is szenved miatta. Éppen ezért a magyar kormány határozata következtében a kereskedelmi és közlekedésügyi minisztérium két postarepülő gépet állított be, amelyek Székelyudvarhely, Csikszereda és Kézdivásárhely még nem kész repülő-tereire levélküldeményeket tartalmazó postaszákokat dobnak le, ejtőernyő segítségével. A repülőposta újságokat is szállít és így meg fog javulni a Székelyföld hírelátása.

Kárpátaljai körutra utazott a földművelésügyi miniszter. A földművelésügyi miniszter repülőgépen Ungvárra érkezett. A miniszter a kincstári erdőbirtokokat vizsgálta meg.

Kik a vezetői a romániai magyarságnak? A romániai magyarság ügyeit Gyárfás Elemérrel az élen egy öttagu bizottság intézi. A bizottság tagjai a következők: Márton Áron kat. püspök, gr. Bethlen Bálint, Haller István gróf, Jakabffy Elemér és dr. Szász Pál.

A falu művelődésének érdekében. Vitéz Endre László, Pestmegye alispánjának kezdeményezésére „falusi színház”-at létesítettek, amely sorra járja a pestmegyei falvakat és csekély belépő díj mellett irodalmi értékű magyar szindarabokat mutat be.

Emlékérem Erdély felszabadulása alkalmából. Horthy Miklós kormányzó Úr Ófőméltósága emlékérmét alapított Erdély felszabadulásának emlékére. Az emlékérmét mindazok megkapják, akik 1900 nyarának bizonyos időpontjától kezdve 28 napon át katonai vagy csendőrségi szolgálatot teljesítettek. Megkapják az emlékérmét a rendőrség és a pénzügyőrség olyan tagjai is, akik a trianoni határt hivatásukból kifolyólag a honvédséggel együtt vagy azelőtt lépték át.

A Pesti Tőzsde új számában Keresztes-Fischer Ferencné, Gulner Gyula, a MEGA igazgatója, dr. Tóth László és mások irtak cikkeket. A nagybankok erdélyi tranzakcióiról, új ipari alapításokról, az erdélyi malomipar bekapcsolásáról, fontos személyi változásokról friss és érdekes információkat közöl a lap.

Nem szabad teát és kávé a visszacsatolt területről az anyaországba vinni!

A visszacsatolt területről kávé és teát eddig engedéllyel lehetett az anyaországba vinni. Újabb rendelkezések szerint a tea és kávé kivitelét teljesen betiltották. A hatóságok még szállítási igazolványt sem adnak ki. Erre vonatkozólag Kolozsvár város parancsnoka a következő rendeletet bocsájtotta ki:

A folyó évi szeptember hó 9-én kelt 1070. számú rendeletemmel kapcsolatban elrendelem, hogy kávénak és teának a katonai közigazgatás alatt álló területről az anyaországba vasuton, hajón és közuton (beleértve a személyforgalmat is), valamint a személyforgalomban való szállításához szállítási igazolvány szükséges. A szállítási igazolvány kiadására a városi katonai parancsnokság illetékes, azonban további intézkedésig ilyen szállítási igazolványt nem adok ki. A jelen hirdetményben foglalt rendelkezés azonnal hatályba lép.

Kolozsvár, 1940. október hó 1-én.

Beck Albert ezredes,
városi katonai parancsnok.

Erdély dicsérete.

Schandl Károly dr., a Falu Szövetség elnöke a Faluszövetség ünnepi gyűlésén nagy beszédet tartott. Beszédében kiemelte, hogy az első mezőgazdasági szövetkezetek Pestmegyében és Erdélyben alakultak. Schandl rámutatott Darányi Ignác ténykedéseire, aki földmivvelésügyi minisztériumi kirendeltséget, gazdaköröket, szövetkezeteket alakított és így szervezte meg a székelységet. Erdély népe ezekkel a mozgalmakkal szociális akcióival megelőzte mások munkáját. A választmány lelkes helyeslése és tapsa közben állapította meg ezután Schandl Károly dr., hogy abban, hogy a székelység megőrizte

magyarságát, a szövetkezeti és szociális munkának nagy része van. Kiemelte ezután a szónok, hogy az ország legtávolabbi pontja, a Hargita, háboru, drága magyar vér feláldozása nélkül tért vissza.

— A jó Isten után, — folytatta ezután Schandl Károly dr. — ezt a minden magyarra örvendétes tényt elsősorban Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának köszönhetjük és elsősorban vele szemben fejezzük ki a Szövetség, a falusi nép, az összes falvak és tanyak nevében hálánkat, hódolatunkat és hűségünket.

Felhívás.

A M. Kir. Állami Gyógypedagógiai Intézetben október 15-én kezdődik a tanítás. Olyan gyermekek szülei, akik az elemi iskolában tanulmányaikat sikerrel elvégezni nem tudták, szellemi-fogyatékosak, vagy nehezen nevelhetők, panaszukkal a szükséges tájékoztatás céljából jelentkezzenek az intézet Igazgatóságánál, Kolozsvárt, Rákóczi-út 3. szám alatt. Korlátozott számban bennlakó gyermekeket is felvesszünk.

Az intézet Igazgatósága.

Az Országos Protestáns Napok főünnepségei október hó 30. és 31-én lesznek. Az ezévi Protestáns Napok Erdély visszatérésének és a vizsolyi Biblia 350 éves évfordulójának a jegyében tartatnak meg ünnepélyes keretek között. Az ünnepségek október 27-én kezdődnek dr. Raffay Sándor evangélikus püspök rádió-prédikációjával. Október 29-én este fél 7 órakor a Protestáns Napok nagy rádió-előadását dr. Makkai Sándor volt erdélyi református püspök, egyetemi tanár tartja „Mit jelent Vizsoly a magyar kultúrában” címmel. A Vigadóban tartandó nagyszabású Reformációi emlékünnepeken az ünnepi emlékbeszédet dr. Tavasz Sándor kolozsvári teológiai tanár, református püspökhelyettes mondja. A Városi Színházban rendezendő protestáns irodalmi és művészeti esten a bevezető beszédet dr. Ravasz

László református püspök mondja, mely után irodalmunk és művészetünk nagynevű protestáns kiválóságai szerepelnek. A vidékről felutazó résztvevők a vasuti igazolványok megváltása ellenében 50%-os vasuti kedvezményvel jöhetnek a II. Országos Protestáns Napokra.

Biztosítva van Németország téli ellátása. Darré, birodalmi miniszter, a német élelmezési ügyek vezetője kijelentette, hogy Németországban nem lesz semmi nehézség a téli élelmezés rendjén. Darré szerint, míg más országokban a fejadagok csökkentéséről gondolkoznak, addig Németországban egész télen át változatlanul megmaradnak a zsir és husadagok. A miniszter hangsúlyozta, hogy Németországban az aratás előtt raktáron tartott 6. millió mázsas gabonataralék még teljesen rendelkezésre áll.

Kisajátították Romániában a zsidók birtokait. Romániában a zsidók birtokait kisajátították és egy birtokság a birtokokat átvette az állam számára.

Fontos!

Az édekeltek tudomására hozzuk, hogy a nagyméltóságú m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur kivánságára az összes alsó- és középfokú állami és felekezeti iskolák

mindennemű tankönyve és nyomtatványa a Minerva

R. T., Kolozsvár utján kellő időben kerül terjesztésre.

Megfelelő felvilágosítást készséggel ad a

MINERVA MÚINTÉZET R. T. Kolozsvár, Brassai-utca 5.

RÖVID HIREK

Havazás Spanyolországban. A spanyol félszigeten az időjárás hűvösre fordult. A hegyekben nagy havazások voltak.

Hun sirokat fedeztek fel Szeged környékén. A Szeged melletti Atok tanya közelében hun eredetű sirokat tárták fel. Az értékes leleteket a szegedi múzeumban helyezték el.

Megkezdik a nyugdíjak kifizetését. A pénzügyminisztérium a visszaesett részek nyugdíjasainak illetményét kiutalta. Hogy a kifizetések könnyen történhessenek, a magyar kormány intézkedésére pénzt is küldtek Erdélybe. Így a nyugdíjak kifizetése rövidesen mindenütt megkezdődik.

Szabaddá vált az anyaországgal a csomagforgalom. A posta vezérigazgatóságának közleménye szerint az anyaországgal való csomagforgalom megindult.

Vasuti szerencsétlenség történt Jugoszláviában. Nis és Belgrád között egy gyorsvonat tehervonattal ütközött össze. Az összeütközésnek 4 halálos áldozata van.

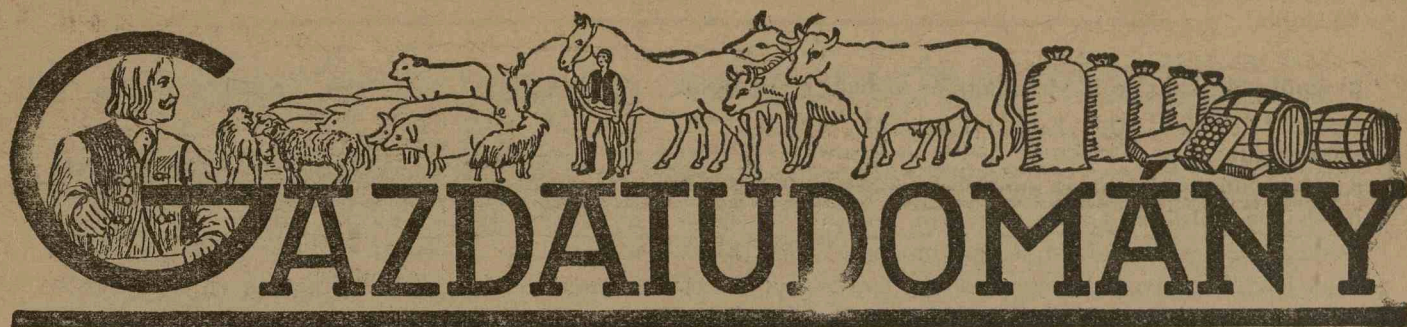
Kijavítják a kolozsvári kaszárnyákat. A kolozsvári kaszárnyákat a románok nagyon siralmas állapotban hagyták. A magyar kormány rendelkezése a kaszárnyákat ki fogják javítani. A munkákhoz elsősorban menekült és munkanélküli iparosokat fognak alkalmazni. A honvédség a kaszárnyákat csak teljes kijavításuk után foglalja el.

Tífuszjárvány Szatmáron. Szatmáron tífuszjárvány van. A betegségnek halálos áldozata is van.

Tűz Szamosfalván. Moldován János, szamosfalvi gazdálkodó istállója kigyulladt és leégett. A helyszínrre azonnal kivonult tűzoltóság megakadályozta a tűz továbbterjedését.

A mai olasz színházi élet kulisszatitkairól közöl érdekes beszámolót Olaszországból most érkezett munkatársától a Délibáb, a népszerű kitűnő színházi, film és rádió hetilap legújabb száma. A Délibáb ára 14 fillér. Mindenütt kapható.

Fontos!

Őszi szemle a gyümölcsösben.

Folyó évi gyümölcstermésünk részben a mostoha időjárás, részben pedig a hernyórágás és egyéb kártékony rovarok pusztítása következtében jóformán a semmivé lett. Pedig nemcsak egészségünk fönntartása, de pénztárcánk megtölthetése céljából is nagyon kívánatos lett volna a jó gyümölcstermés.

A gyümölcstermések elmaradásának okai a legtöbb esetben nem a természeti erők mostohaságában, hanem az emberi könnyelműség, nemtörődömség és tudatlanságban keresendők. Nagyon sok gazda eleget vél tenni emberi kötelességének azzal, ha egy pár gyümölcsfát imigy-amügy elültet, de annak további gondozásával egyáltalán nem törődik, pedig az ilyen gondatlan gazda nemcsak magának tesz kárt hanyagságával, de embertársainak is. Hogy csak egy példát is említsek: Hiába takarította meg az iparkodó és gondos András gazda a gyümölcsösében álló gyümölcsfákat a tél folyamán a hernyófészektől, de a hanyag és gondatlan Pál szomszédja ahelyett, hogy az is hasonlólag cselekedett volna, jobbnak tartotta a téli, kevésbé sürgős teendők idején a koresmában iddogálni, vagy a szomszédokat munkáik végzésében meggátolva, tere-ferélni a meleg szobában. Mi lett a következmény? A Pál gazda gyümölcsfáin érintetlen hagyott hernyófészkekből kibújt hernyók lelegetvén az összes lombzatot, vele együtt a virágbimbókat és zsenge gyümölcsöt is, élelem híján átvándoroltak azok András gazda gondosan megtakarított gyümölcsösébe, a szép termést ígérő fákat támadták meg és tetiék tönkre egész termését.

Ezért tartom szükségesnek, hogy az alábbiakat minden gyümölcstermelő jól jegyezze meg és ne csak ismerje, hanem pusztítsa is az alább felsorolandó kártevőket.

Az almabimbólyukasztó kártétele ellen alkalmazunk gyümölcsfáink törzsén állandóan, kora tavasztól késő ősziig, szénából, szalmából, vagy haszontalan rongyokból font fogó-gyűrűket. Ezekbe nemcsak a bimbólyukasztó bogár, de számtalan más kártékony rovar is, így az almamoly bábalakja is, el szokott rejtőzni, hogy azokban átteleljen. Ezeket a fogógyűrűket 10—15 naponként leszedjük a fa derekáról és elégetjük a bennük elrejtőzött kártevőkkel együtt, helyettük újabb gyűrűket alkalmazva.

Október végén, november elején, sőt néha december elején rakják le petéiket a kis téli araszó (zöldhernyó), csak szárnyesonkokkal ellátott, tehát repülésre alkalmatlan szárnyakkal bíró nőnemű lepkéje. Hogy a

nőstény pillének a fák koronáiba való fölmászását megakadályozzuk, alkalmazzunk gyümölcsfáink törzsére az elágazás alatt hernyóenyvgyűrűket. A hernyóenyvet azonban ne mázoljuk közvetlen a fák kérgére, mert az esetleg káros hatással lehetne különösen a fiatal sima kérgű, vékony héjú fákra, hanem kössünk a fa derekára 12—15 cm. széles erős csomagoló papirból gyűrűt, amit fönt és lent vékony zsineggel vagy dróttal erősíthetünk meg és arra kenjük a hernyóenyvet. Ha durva, repedezett kérgű a fa, akkor előbb agyagból és marhaganajból készült vastag pépből készítsünk egy gyűrűt a fára és az agyaggyűrűre helyezük el a papir, illetve hernyóenyv gyűrűt, nehogy a durva kéregrepedések következtében keletkezett hézagokon át mint hid alatt juthassanak föl a pillék a fa koronáiba. Arra nagy gondot fordítsunk, hogy az enyvgyűrűk állandóan kellő ragacsosságuk legyenek, szükség esetén újabb enyvréteget mázolunk a papirgyűrűkre. Ha pedig már oly sok pille ragadt az enyvgyűrűkre, hogy az odaragadt pillék fölött mint hidon juthassanak föl a fák koronáiba, az odaragadt pilléket lekaparjuk és új enyvréteget mázolunk föl.

Már július végén, augusztus elején lerakja petéit a gyümölcsfáknak egyik legnagyobb ellensége, a gyapjas pille, a fák kérgére, kerítés oszlopokra, palánkokra, sövénykarókra, kerti házak farészeire, agyagsárga színű szőrözettel ágyalva, ami egy kisebb taplógombához hasonló. Ezeket a petecsomókat egy alátartott edénybe kaparjuk le és égessük el, de egyszerre sokat ne tegyünk a tűzre, mert nagyobb csomóban fölrobban és így a robbanás következtében a peték szétszóródnak, a melegebb tavaszi napok beálltával kikelhetnek a hernyók, — fél-munkát végeztünk.

Lombhullás után könnyen megláthatjuk gyümölcsfáink vékony galyain a szél által lengetett, összeszáradt levelekből finom selyemszerű fonállal összefont és a galyakhoz erősített, a galagonyapille apró hernyókat rejtő kis hernyófészket és a nagyobb, néha gyermekfej nagyságú nagy hernyófészket, mely a sárgafarú gyapjas lepkének parányi hernyóit rejtli és védi meg a legszigorúbb téli hidegek és zimankóktól. Ezeket a hernyófészkeket még a tél folyamán szedjük le kézzel, hernyózó ollóval, legvégső esetben rudra szerelt viharlémpával és égessük el, mert a tavaszi melegebb napok bekövetkeztével a parányi hernyók téli álmukból fölébredve, az alig kibomló bimbókat kezdik rágesálni, hirtelen növekedve, nemcsak a levélzettől fosztják meg

gyümölcsfáinkat, de a virágokat és zsege gyümölcsöt is elpusztítják. Törpe, vagy redőnyfákat úgy is megmenthetjük ezen kártékony hernyók pusztításától, ha a június hónap folyamán megjelenő pillék által a fák leveleinek felső színére csomókban lerakott kénsárga színű petéit ujjaink közt összenyomdossuk. Így pusztíthatjuk el a sárgafarú gyapjaspille lerakott petéit is, de ez petéit a levelek fonákjára rakja le potrohának szőrözetével burkolva.

Sokkal nehezebben láthatjuk meg a szintén igen kártékony rovárnak, a gyűrűslepkének petéit, amiket a nőstény pillangó július vagy augusztus hónapokban rak le gyűrűalakban a tollcséve vastagságu 1—2 éves ágakra (erről kapta elnevezését is). Azért nehéz a petegyűrűket fölfedezni, mert annak színe megegyező a gallyal. Ha az ilyen petegyűrűt fölfedezzük, vágjuk le és égessük el. Annál könnyebben szembetűnnek a fiatalabb korokban, a harmadik vedlésig egy csapatban élő,

az ágak hónaljában összesereglett pihenő hernyók. Az ilyen összesereglett hernyóbolyt egy rudra kötött rongy darabbal összeszagathatjuk, — megsemmisíthetjük.

A pókhálós almamoly némely vidéken nagy mennyiségben szaporodik el. Abban nyilvánul kártétele, hogy apró, sárgaszínű, fekete pettyes hernyója finom selyemszerű fonadékkal hálózza össze a leveleket. Az így összehálózott levélsomóban az egész sereg a levelek zöldjét falja. Ha az egyik ilyen levélsomót a levélzöldjétől megfosztottak annyira, hogy csak a levél váza marad meg, tovább vándorolnak, másik levélsomót húznak össze selyemszálaikkal, hogy ott garázdálkodjanak. A levél zöldjének elpusztítása, lerágása következtében a levelek működése megszűnik, a gyümölcstermés hátrányára. Május közepe táján már megkezdődik a bolyok összehúzása, tehát az ilyen bolyokat a bennük tanyázó hernyókkal együtt leszedjük és elégetjük.

Kleisl Gyula.

A nép-táplálkozás megjavítása érdekében.

Miskolc székhellyel néptáplálkozási tanfolyamot fognak rendezni. A tanfolyam után sor kerül a falvak meglátogatására, ahol a néptáplálkozás és egészségügy kérdéseivel foglalkoznak majd a kiküldöttek.

Meg kell kezdeni a gyümölcsfák őszi ültetését!

Régi tapasztalat, hogy a gyümölcsfák fogamzása annál biztosabb, minél hamarabb ültetjük el azokat az őszi lombhullás után. Ezért tehát ha ültetni akarunk, siessünk az ültetéssel, mert a hamar elültetett fák még az őszi folyamán begyökeresednek és sebeik beheggednek. Ez pedig nagy előnyt jelent tavasszal, amikor a fa megkezdí életműködését és megindul a nedvkeringés.

Évtizedek óta nem volt ilyen gyenge szőlőtermés.

Több helyen megkezdődött a szüret. Az eredmények mindenben igazolták azokat, akik borulatóan nyilatkoztak az idei szüret kilátásairól. Az eddigi eredmények után ítélve, a leggyengébb eredményeknél is rosszabb az eredmény. Mind minőségi, mind mennyiségi tekintetben siralmas szüreti eredményekről szólnak a tudósítások. Holdanként alig lehet egy-két hektóliter mustot szűrni. A minőség pedig a hideg-esős időjárások miatt szokatlanul gyenge.

Jugoszlávia magyar tenyészállatokat vásárol.

A magyar állattenyésztés jó híre felkeltette az érdeklődést a magyar tenyészállatok iránt. Hir szerint közelebről Jugoszlávia nagyobbszámú tenyészállatot akar Magyarországon vásárolni. A vásárlást egy bizottság fogja lebonyolítani.

Osztályozni kell a burgonyát!

A kiszedett burgonyát azonnal osztályozni kell. A sérült vagy állati kártevők által megrágott gumókat külön tesszük az egészséges gumókat pedig nagy, középnagy és apró osztályokba osztjuk szét. Hangsúlyozzuk, hogy az osztályozás alkalmával nagy gondot kell fordítani a sérült gumók kiválogatására, mert ezek a tél folyamán romlás kiinduló pontjaivá válhatnak. Hasonlóan nagy súlyt kell fektetni a beteg gumók kiválasztására is.

Levezetik a belvizeket.

A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely elrendeli, hogy a téli és tavaszi árvizek nyomán keletkezett belvizeket le kell vezetni. A rendelet kiadása azért vált szükségessé, mert az idei árvizek következtében még mindig jelentékeny terület borítanak belvizek. Ezeknek mielőbbi elvezetéséről azért kell gondoskodni, mert különben a területek elvesznek a mezőgazdasági termelésre nézve.

Megérkezett a magyar buza Csikmegyébe.

Csikmegyébe a buza ára nagyon magasra szökött. A kormány a helyzet gyökeres rendezésére mindent elkövet. Csikmegyébe megérkezett az első buzaszállítmány.

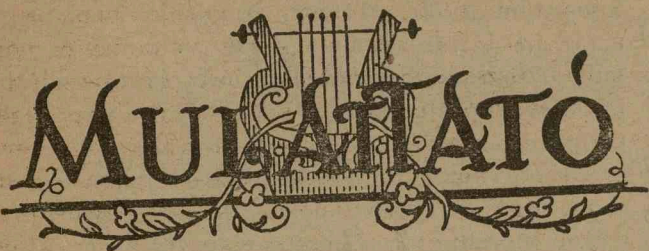
Argentína tüzelésre akarja felhasználni a felesleges kukoricát.

Európában a háború és a gyenge termés következtében takarékoskodni kell a gabonaművekkel. Ezzel szemben Délamerikában nagy feleslegek mutatkoznak. Argentínában például 60 millió mázsa kukoricát semmiképpen sem tudnak eladni. Valószínűleg tüzelésre fogják felhasználni.

Kétezer vagon burgonyára számítanak a Székelyföldön.

Az ország burgonyatermése a legutóbbi becslések megállapításai szerint kielégítőnek mondható. Nagy nyereséget jelent, hogy a kitünő minőségű burgonyát termő Székelyföld is nagy mennyiséggel fog hozzájárulni az ország burgonya ellátásához. A Székelyföldön kétezer vagon burgonya vár értékesítésre.

Október 21-én lesz a bonchidai vásár. A következő hír közlésére kértek fel. A szokásos őszi bonchidai vásárt október hó 21-én tartják meg.

A LETAROLT MEZŐK.

A letarolt sárga mező
Oly szomorú, oly elhagyott,
Pedig a nap szelid fénye
Csókolja még, reá ragyog.

De a rengő kalásztenger
Suhogása merre maradt?
A vig nótát énekelő
Leánysereg már nem arat.

A pacsirta nem vonul el
Dalolva a vetés felett.
Hol trillája, mely úgy csengett,
Majd meg szállt mint a lehelet.

Nem lepi már búzavirág
Nem tarkítják a pipacsok.
Tarló szélén a kis patak
Olyan lomha, nem is csacsog.

Csak egy szöcske ugrándozik
Szalmaszárlól szalmaszárla,
Csiripelő hangján mintha
Ityen nótát muzsikálna:

Ne légy oly bús szürke tarló,
Jön majd megint friss kikelet,
Csókol újra nap sugára
S ezer virág reád nevet.

Feleki Sándor.

A farkas meg az ember.

A földműves ember künn járt az erdőn s fát vágott magának a fejszéjével. Nagymessziről meghallotta a neszt és megérezte az emberszagot a farkas, arra ment hát. Fene éhes volt a farkas, azt remélte már messziről, hogy ma emberhust ebédel, de közelebb érve meglátta, milyen derekas csapásokat tudsujtani az ember fejszéjével a fatörzsekre, jobbnak látta ezért, hogy ne kezdjen ki vele. Mikor hát az ember falatozni kezdett, nyájasan egészségére kívánta neki, majd szerényen egy kis maradékot kért tőle. Az embernek maradt is egy kis kenyere meg szalonnája, adott a farkasnak, aztán beszélgetésbe is elegyedtek.

— Az igazat megvallva — csóválta fejét a farkas, — igen bosszant engem, mikor látom, hogy te ember mennyire jobb sorsban vagy nálamnál. Holott

nekem, farkasnak, erősebb csontjaim, izmaim vannak, sokkal gyorsabb és edzettebb vagyok náladnál, a látásom sokkal élesebb, a hallásom, szaglásom finomabb, fogaim és körmeim tiszter többet érnek a tiednél, s mégis, lám neked minden napra jó kenyered, szalonnád van, én pedig gyakran elveszek az éhségtől. Nekem minden évben két-három fiacskám születik, mindenik rögtön futni, harapni tud, neked életben is alig négy-öt születik, még öt éves korukban is tehetetlenek, mégis ti emberek folyton szaporodtok, mi farkasok meg egyre fogyunk.

— Hja barátom, mi emberek: okosabbak vagyunk!

— Eh, ami azt illeti, nekünk is éppen úgy megvan a magunkhoz való eszünk, mint tinektek embereknek, az emlékezetünk tartósabb is, az ösztöneink erősebbek, sőt mondhatom, láttam én emberek között nálunknál sokkal ostobább tökfilkókat, de még azoknak is jobban ment a soruk a farkasokénál.

— Hja barátom, mi: összetartunk!...

— Ebben sincs igazad, miközöttünk sokkal tisztességesebb összetartás van, mi nem áskálódunk annyit egymás ellen, mint ti emberek, aztán meg ugyan mikor folytattak valaha is farkasok egymás ellen olyan szörnyű háborukat, mikor öltük egymást úgy milliószámra, mint ti emberek? Szeretném tudni, miért tudtok ti mégis jobban megélni?

Az ember maga is csodálkozott és sokat gondolkozott a különös dolgon, végül aztán így magyarázta:

— Nézd, te farkas, ti régebben éltek itt a földön, a tudomány szerint tán százezer évvel is előbb voltak már farkasok az ember előtt. Ámde a farkasok, meg a többi állatok is, míg a világ, mindig csak ugyanolyanok maradtak, míg az ember az egyetlen állat, amely folyton fejlődni képes, no meg az állatok közül azok, amelyeknek sorsát az ember vette a kezébe, ezek a háziállatok, de ezek is nem a maguk jóvoltára, csakis az ember szükségletei szerint fejlődtek, mert hiszen a legpompásabb angol paripa is sokkal élethetlenebb magára hagyatva, mint az ember-nemlatta vadló.

— Meghiszem azt! Egy angol paripával be könnyen elbánnék! De a vadló... — bölintott a farkas.

— Az ember valóban élethetlen volna egymagában, ha nem nevelnék embertársai. Tompa érzékeivel nem látná meg az ellenséges állatokat, nem ismerné fel a gombák között a mérgeket vagy ehetőt, a hidegtől rögtön meghülne a természetben, még egy kis skorpió is meg tudná ölni. De ez a nagy különbség: az ember nemcsak a maga saját tapasztalatait, tudását tudja fölhasználni, hanem a sokmillió embertárs tapasztalatát és tudását mind meg tudja kapni a beszéd segítségével, a sokmilliárd eddig élt ember tapasztalatait és tudását is mind megkapja a lejegyzett beszéd, vagyis az írás segítségével. A hangyák csak elég okosak, az elefántnak is nagyobb agyveleje van, mint az embernek, ámde ezeknek minden tudást egymaguknak kell elülről megszerezni, míg az ember, kivált ha hat éves korában megtanulja az írást, hovatovább mindennap sok-sokezer tapasztalatot megsze-

rez a legtávolabbi vagy akár ezer évek előtt élt emberektől is. Száz emberélet ment rá hajdan és száz tudós kutatgatta, hogy melyik gomba ehető, melyik nem, s ezt az egészséget egy gyerek öt perc alatt megtanulhatja egy könyvből. Embermilliók próbálgatták ki az ételek készítésének módjait: ma bármelyik szakácsnő dalolva elkészíti valamennyit egy szakácskönyvből. Embermilliárdok és évezredek fáradoztak, kutattak, míg föltalálták a tűz használatát, a vasolvasztást, a gépeket, a repülőgépet és ezt ma már bármely ember meg tudja tanulni iskolák és könyvek útján. Ma már rá se szorulunk, hagyján, hogy nincs olyan éles szemünk, mint neked, farkas komám: távcsövekkel a holdig is el tudunk látni és meglátjuk egy szőrszálad ezred részét. Hagyján, hogy nincs olyan jó lábunk, mint neked, mert autóval s repülőgéppel tizszer gyorsabban és százszor messzebbre tudunk futni! Amit kétmilliárd ma élő ember és vagy százmilliárd ezelőtt élt ember esze tudásában össze tudott gyűjteni: mindazt ma bármely egyes ember mind meg tudja szerezni a tudomány elsajátításával!

A farkas elálmélkodva bólogatott mindezekre. de akkor éppen arra robogott egy pompás autó, fényes úr ült benne, egy perc és már tova is robogott.

— Te ember, kérdezte a farkas — hogy lehet az, hogy teneked is ugyanakkora és ugyanolyan alkalmas agyvelőd van, mint ennek az imént elszárguló embernek, aztán neki mégis autója van s a szimatomból szerint nagyszerű ételek voltak az autójában, neked pedig csak szalonnád van.

— Azért barátom, mert ez több tudományt sajátított el. Ha én is annyi tudományt szereztem volna, nekem is volna autóm s ama finom ételeim, meg még sok minden egyebem.

— Hát akkor miért nem szereztél tudást, miért nem tanultál, te oktan?!

— Hát ebben igazad van. Most már én is látom, meg jóformán minden ember látja, hogy a tudomány milyen nagy hatalom, azért ma már senki sem akar

kimaradni belőle. Ma már mindenki iskolába kerül, aztán ha jó esze van, még tovább tanul, és még tovább, fel a csillagokig! Pár száz évvel ezelőtt még mi szegény emberkéek is szinte úgy éltünk, mint ti farkasok az erdőben, de ma már senki se élhet meg tudomány nélkül. Ma már olyan versengésbe kerülünk, hogy tudomány nélkül senki se akar, nem is merne maradni, mert akkor lemarad az emberi életből. Az ilyen elmaradott embert manapság úgy nevezik egymás között az emberek, mint azt a szegény éhgyomros, csökönnyös négy lábú patás állatot...

— A szamarat akarod mondani? Azt csakugyan még én is három harapással ki tudom végezni! Elhiszem, hogy különb akarsz lenni nála! No, de szép dolog lehet tudományokat tanulni... Mikor fogsz hozzá?

— Ami engem illet, hát tanulgatok én is, könyvekből, előadásokból, de nekem már nehezen megy. Hanem a gyermekeimet nem akarom kihagyni belőle. Manapság olyan világ van közöttünk embervilágban, hogy mindenki versengve tanulni kénytelen, még a legkisebb földmivesgazda vagy munkás is. Aki tanul, haladhat a csillagokig! Aki meg nem tanul, az lemarad, kipusztul az életből.

— Hm... ha majd minden ember úgy előrehalad, vajjon mi sors vár akkor miránk, farkasokra?

— Bizony barátom, az állatok közül is csak az marad meg, amelyikre az embernek szüksége van, azt az ember szintén fejleszteni fogja, de csakis a maga szolgálatára, ahogy az embernek alkalmas.

— Ugyan kérlek, nem tudnál-e pártfogásoddal bejuttatni engem is az ember szolgálatába, hogy ki ne pusztítsanak, mi?

— Hát legföljebb az Állatkertben fognak alkalmazni, hogy a gyermekek tanuljanak rólad.

— Még meggondolom. Egyelőre bucsuzom, tisztelt ember. Annyit mondhatok, hogy mégiscsak szép dolog embernek lenni!

Vitéz Bodor Aladár.

APRÓSÁGOK TUDOMÁNY

Mit neveziünk élettérnek?

Gyakran olvasunk arról, hogy valamely államnak bizonyos földdarab az élettere. Az élettér szó tulajdonképpen azt jelenti, hogy a terület földrajzilag és gazdaságilag egységet alkot és valamely államra nézve nélkülözhetetlen jelentősége van. Természetes dolog, hogy az élettér határait, néha hatalmi helyzetek megváltoztatják és hogy ugymondjuk, az életterek elveszítik természetes határait. A nagyhatalmak által meg-

vont élettér határok tehát nem minden tekintetben felelnek meg az élettér fogalmához kapcsolódó gazdasági és földrajzi követelményeknek. Bizonyos politikai szempontok azonban ezeket a határokat mégis valódi élettér határokká minősítik.

Az olasz-német-japán szövetség megint időszerűvé tette annak a kérdésnek a felvetését, hogy a három nagyhatalom egymás között hogyan jelölje ki az élettereket, amelyeken gazdasági és politikai súlyát akarja érvényesíteni. A tengely hatalmak élettere egész Európa és Afrika. Európa, természetesen Oroszország nélkül. Általában Európa jövő fej-

lődése nézőpontjából megnyugtatónak kell tartanunk, hogy Oroszország és a tengelyhatalmak között a viszony barátágos. Sőt könnyen megeshetik, hogy az angol világbirodalom bukásának utolsó felvonásánál az oroszok is tevékeny részt fognak venni. Minden jel arra mutat, hogy Anglia mesterkedései, amelyek a tengelyhatalmak és Oroszország között ellentétet akartak előidézni, teljes kudarcot vallottak.

Japán élettere nagy Keletázsia. Ez Mongolián, Kinán és Mandzsurián kívül sok szigetet ölel fel. Így például Japán életteréhez tartoznak a Holland-Indiai szigetek is.

Mikor került a pulyka Európába?

Az állattani kutatások alapján eddig azt tartották, hogy a pulykát Európában csak 1523 óta ismerik. Feltehetőleg, hogy a pulyka amerikai madár s így csak Amerika felfedezése után kerülhetett Európába. Kiderült azonban a schlézvi dóm napvilágra került falfestményéből, amelyik 1280-ból való, hogy Amerika felfedezése előtt már ismeretes volt a pulyka Németországban. Nem tudni, hogy a kép festője származott-e Grönlandból és ott látott pulykákat, vagy esetleg egyes pulyka példányokat hoztak Németországba. Ez könnyen lehetséges, mert hiszen a XI. században a német és dán király jegesmedvéket is kapott ajándékba Grönlandból.

A méz, mint állattakarmány.

Egy ausztráliai ujság érdekes cikket közöl arról, hogy a gyengeminőségű mézet nagy sikerrel lehet alkalmazni fejős tehenek takarmányozására. A méz rendkívül megnöveli a tejhozamot és amint a vegyi és egészségügyi vizsgálatok bizonyították, a méz etetése után a tehenek teje valóságos gyógyszerre változott.

Az ausztráliai ujság hírét minden tekintetben hitelesnek tarthatjuk, hiszen a méhek a mézet illatos virágokból gyűjtik. Természetes tehát, hogy a virágok illata és a virágok mézében levő hatóanyagok átmennek a tejbe is. Hiszen tudjuk, hogy a hegyi kaszálók finomillatú szénájának takarmányozása után a tehenek tejének minősége sokkal jobb, mint a lapályos vidékről származó széna etetése után.

Nagy Péter végrendelete.

Oroszországnak régi terve, hogy hatalmába kerítse a Dardanellák és a Bosporus nevű tengerszorosokat. Állítólag már Nagy Péter azt írta politikai végrendeletében, hogy Oroszországnak Konstantinápolyt és Indiát, amennyire csak lehet, meg kell közelítenie. A végrendelet tanácsa szerint Oroszországnak Törökországgal és Perzsiával minél gyakrabban kell háboruszkodnia. A végrendelet hitelességét nagyon sok történetíró kétségbe vonja. Bizonyos azon-

ban, hogy Oroszország külpolitikája 1699 óta arra irányul, hogy megszeresse a Bosporuson és a Dardanellákon átvezető utat. Ennek a törekvésnek a következtében Oroszország és Törökország között többször volt háború. A mérkőzés még ma sincs befejezve és valószínű, hogy a most folyó nagy háború után következő rendezéseknek ez a kérdés is lényeges pontját fogja alkotni.

Félmillió fényképfelvétel egy perc alatt.

Egy német feltaláló olyan mozigépet szerkesztett, amelynek segítségével másodpercenként 80 ezer felvétel lehet készíteni. Ez egy perc alatt ötmillió felvételt jelent. A nagyszerű találmány lehetővé teszi, hogy gyorsmozgásban levő gépek mozgását megfigyeljük és az esetleges hibákat kijavítsák. Hasonlóan nagy jelentősége van a gépeknek az állatok mozgásának lefényképezésénél.

Az elefánt különös étvágya.

Riga közelében történt az alábbi mulatságos eset. A cirkuszban előadás alkalmával egy elefánt felkapta az egyik néző felöltőjét ormányával és lenyelte. A károsult ijedelme rendkívül nagy volt, mert pénztárcája is a felöltő zsebében volt. A cirkusz tulajdonosa azonnal kártalanította a károsult embert. Az elefántnak nem ártott meg a különös vacsora.

Ravasz beteg.

— Legyen szives orvos úr, mondja meg, hogy mi a betegségem, mert meg akarom mondani a feleségemnek.

— A lustaság! — feleli az orvos.

— Nem lenne szives orvos ur ezt latinul leírni, hogy a feleségem ne értse meg.

Egy magyar hajószakács regénye Középamerikában. Tíz évvel ezelőtt egy magyar hajószakács otthagya a „Honvéd” nevű hajót, amikor Nicaraguába érkeztek. Csakhamar vendéglőt nyitott, vagyona tette szert, diplomátávé lett s ma egyik legbefolyásosabb embere Nicaraguának. Regényes pályájáról eredeti képfelvételek kíséretében színes beszámolót ad Tolnai Világlapja a legfrissebb számban. Egy számnak 20 fillér az ára.

Tanácsadó.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, fétérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 70 fillért (orvosi tanácsokért 1 pengőt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a pénz is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

G. L. Az előadott formában a feltevés nem állja meg a helyét. A trágyázás ugyanis csak közvetve akadályozza meg a vetések kifagyását. A tárgyás földben ugyanis a vetések erőteljesebben fejlődnek, mint a sovány talajban. Természetes dolog tehát, hogy az időjárás kártételeivel szemben ellentállóbbak, mint a gyenge vetések. Ha már a vetés megtörtént, csak fejtrágyázásról lehet szó. Ennek elvégzés sem ajánljuk azonban most! Fejtrágyázást ugyanis portrágyával vagy műtrágyával lehetne végezni. A trágyákat a kiszórás után azonnal be kellene boronálni. Ez esetleg a gyenge vetésnek ártana. Jó érett istállótrágyát lehet a vetésre szórni, de ne legyen darabos. Természetesen, minthogy nem boronálhatja be, a kiszórt trágya értékes anyagaiból nagyon sok el fog veszni. Ha a kérdéses talaj nagyon gyenge, nem fog ártani az említett módon végrehajtott trágyázás.

M. I. A kubanka búza orosz őszibúza fajta. Nálunk nem termelik. Egyes nyugati növénynemesítő intézetek kísérletet végeztek a búzával, hogy miképpen válik be? A kísérletek mutatják, hogy a nálunk uralkodó termelési viszonyok között nem szabad termelésével foglalkozni. A növénynemesítő intézetek azonban felhasználják keresztezése célokra, hogy új fajtákat állítsanak elő. Felesleges magkereskedőknél a búza iránt érdeklődni, mert nálunk nem kapható.

L. G. A szakértők véleménye szerint a baromfiakkal csak mérsékeltén szabad gilisztát etetni. A baromfiak a sok giliszta etetésétől betegkékké lesznek, sőt elpusztulhatnak. A tapasztalatok szerint a giliszta mérsékelt etetése után is megromlik a tojás íze.

Segítenek az erdélyi magyarság égető szükségén!

Az a szerető gondoskodás, amely az erdélyi magyarság iránt az anyaország részéről minden téren megnyilvánul, az egyik legégetőbb kérdésnek megoldását vette munkába. Budapesten az *Egyesült Női Tábor* mozgalmat indított meg, amelynek az a célja, hogy a romániai szolgálatból kiszorult erdélyi leányok Budapesten és Magyarország más városaiban elhelyezkedést találjanak.

A munkakereső leányok nyugat felé való áramlása a szükség kényszere alatt amúgy is megkezdődött volna, örvendeniünk kell tehát, hogy ez most rendszeres irányítás és gondos felügyelet alatt fog lefolyni.

Erről adtak megnyugtató felvilágosításokat *Bodorné Czeke Vilma* és *Arató Amália* urhölgyek, akik az Egyesült Női Tábor részéről Erdélybe jöttek és a kérdést nemcsak tanulmányozták, hanem a szervezést meg is kezdték.

Az ügyben a következő felvilágosítást adták az erdélyi közönség számára.

— Az Egyesült Női Tábor a katonai parancsnokság rendeletéből végzi ezt a munkát. Célunk nem az, hogy elnéptelensük a Székelyföldet, hanem az, hogy segítséget nyujtsunk. Magunknak is az a véleményünk, hogy helyesebb a székely lányokat otthon, a Székelyföldön foglalkoztatni, de be kell látnunk, hogy pillanatnyilag nincsen más megoldás és elhelyezkedési lehetőség, mint az, hogy a rászoruló székely leányok számára munkaalkalmat teremtsünk. Tudjuk, hogy nagyon fontos, hogy ezek a leányok ne kallódjanak el a nagy városban. Szervezeteink gondoskodnak arról, hogy a fővárosba került székely és általában falusi háztartási alkalmazottak állandó felügyelet alatt maradjanak.

— A falu leendő anyáit nézzük bennük s rajtuk keresztül nevelni akarjuk a falu magyar anyáit is. A munkát az összes nőegyesületek bekapcsolásával akarjuk végezni. A fővárosba került székely cselédleányok nem fognak elkallódni. Megérkezésükkor az erre a célra felállított otthonba visszük őket, ahol gondoskodunk róluk egészen addig, amíg elhelyezzük őket. Az elhelyezésnél is nagy gondot fordítunk arra, hogy csak megbízható keresztény magyar családokhoz kerülhessenek. Az alkalmazónak személyazonossági igazolvánnyal kell igazolnia magát s már három nappal a helybe lépése után megbízottunk látogatást tesz a lánynál. Minden tiz lánynak külön védőnője van, aki átlagban kéthetenként látogatást tesz a gondjára bízott lánynál. Azonkívül a lány érkezése

után azonnal értesítjük egyházát is, aki a lányt külön is gondozásába veszi.

— Arra is gondoltunk, hogy egy faluból és egy környékről való lányokat lehetőleg egymáshoz közel helyezzük el. Vidéki városokba csak akkor engedjük a lányokat, ha többet is el tudunk helyezni ugyanott.

„Az egész cselédkérdést rendezni akarjuk“.

— Alapjában véve ez is nemzetvédelmi munka, amit a cselédkérdés rendezése körül végezni akarunk. A székely cselédek elhelyezése után az egész cselédkérdést rendezni akarjuk. Jelenleg mintegy 40.000 női háztartási alkalmazott dolgozik Budapesten. Ezekről gondoskodni kell. Intézményesen meg akarjuk szüntetni azt, hogy a fővárosba kerülő magyar cselédleányok ki legyenek szolgáltatva a cselédszerzők tisztára üzleti érdekeinek.

— Budapesten igen nagy az érdeklődés a székely leányok iránt. Eddig több mint 1000 fővárosi háztartás igényelt székely alkalmazottat. Az igénylőket egyénenként bíráljuk el s csak teljesen megbízható helyre engedjük a lányokat.

— Tisztában vagyunk azzal, hogy a cselédi munka csak átmeneti állapot. Azt akarjuk, hogy 1–2 évi szolgálat után térjenek vissza falujukba. Az, hogy most a székely cselédleányokat Budapestre visszük, ez nem export, de sürgős segítségre volt szükség, mert igen jelentős számban vannak olyanok, akiknek a jelenlegi viszonyok között nincsen életlehetősége otthon. Rövidesen megalakul Budapesten az „Egyesült Női Tábor“ szervezetéhez tartozó Székely Alkalmazottak budapesti női csoportja, amelyik még a többi egyházi és kulturális, szociális szervezet mellett gondoskodik a fővárosba került székely leányokról.

Házassági kölesön.

— További célunk az, hogy a Családvédelmi Alapból házassági kölesönhöz juttassuk azokat a magyar falusi háztartási alkalmazottakat, akik szülőföldjükre mennek férjhez. Ezt a kölesönt négy gyermek után letörlesztettnek tekintjük.

— Ismételten hangsúlyozzuk, hogy csak az jöjjön Budapestre, akinek a részére nem kínálkozik más elhelyezkedési lehetőség. Aki csak teheti, maradjon otthon. Azokról azonban, akik Budapestre jönnek gondoskodnak a szervezeteink. Nem az a célunk, hogy elnéptelensük, hanem megsegítsük a Székelyföldet, fejezte be nyilatkozatát vitéz Bodorné Czeke Vilma, az Egyesült Női Tábor ügyvezető elnöke.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség
biztosítását ide átadni

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

P. J. Krémer, G. S. Szilágyom-pért, P. D. Magyarpalatka, F. R. S. Szék, Sz. J. Buza.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Amint ismeretes, előfizetőinket eddig kitöltött postautalvánnyal szólítottuk fel és ezen postautalványt egyben fel is használhatták a pénz beküldésére. Most a felszólítás ebben a formában nem lehetséges s addig is, amíg a hátrálékosokat külön felszólító lev. lappal figyelmeztetjük fennálló tartozásaik kifizetésére, felkérjük mindazokat, akiket felszólítottunk, sőt az összes hátrálékos előfizetőinket, hogy szíveskedjenek a feltüntetett összeget rendez postautalvánnyal felhasználásával kiadóhivatalunkhoz beküldeni. Megbizottaink kimentek ugyan vidékre, azonban addig is, amíg a megfelelő megyéket, illetőleg községeket felkeresik, idő telik el s nekünk pedig szükségünk van a pénzre. Ezért ismétellen felszólítjuk a hátrálékosokat, tekintve, hogy az évből alig pár hónap van hátra, tartozásaikat sürgősen küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

Előző számainkban említettük, hogy megbizottaink kimentek vidékre, hogy a hátrálékosoktól a díjat felvegyék. Most közöljük pontosan, hogy megbizottaink közül melyik milyen megyébe utazik ki. Török István Kolozs és

Szolnokdoboka megyébe, Tóth Imre Bihar megyébe, míg Kováts Endre Szilágy megyében levő előfizetőinket keresi fel. Felkérjük a hátrálékosokat, hogy tartozásaikat megbizottainknak fizessék ki annál is inkább, mert az év vége felé közeledünk és minden kinnlevőségünkre szükségünk van. Azért közöljük előre, hogy egy-egy megbizottunk mely vidéket keresi fel, hogy a hátrálékosoknak alkalmuk legyen a pénzt összegyűjteni. Ugyiszintén azok, akik felszólítást kaptak és nem esnek be a felsorolt megyébe, szíveskedjenek hátrálékaikat postautalvánnyal beküldeni.

Ismétellen felhívjuk azon előfizetőink figyelmét, akik régi lakhelyükről elköltöztek, hogy ne csak az új címüket közöljék velünk, hanem azt is, hogy megelőzőleg, hol laktak. Ugyancsak kérjük az utanevek magyar nevét is közölni, valamint ha a postahivatal megváltozott ezt is tudomásunkra hozni.

B. S. Kiskeresztes. Lev. lapját vetjük, de annak tartalmát nem értjük világosan. Ugyanis, ha fia a szilágy-csehi szakiskolában tanult 3 évig, arról bizonyítványt kellett volna kapnia. Ugyiszintén a 4-ik évről is, amelyenél pótvizsgát kell tennie a fiúnak. Román nyelvből pótvizsgát nem kell tenni, tehát ez nem akadály a továbbiakra nézve. Az ottani iskola júniusban, amikor vizsgáztak, feltétlenül kellett adjon bizonyítványt arról, hogy fia járt az iskolában. Ha most ez az iskola megszűnik, meg kell tudnia, hogy hova költöztették át. Véleményünk szerint leghelyesebb, ha valamelyik más és most is működő szakiskolánál érdeklődik.

I. B. Nagyszalonta. Versét elkészve kaptuk meg és így időszerűségét elvesztette. Kérjük, jövőre, kellő időben küldje be mégegyszer.

P. N. Felsősfalva. A levelében közölt kérdéssel lapunkban nem foglalkozhatunk. Amint a kormány is hirdeti, a megbékélés és megbocsájtás szellemének kell érvényesülnie.

T. F. Orvosi tanácskérés ügyében forduljon dr. Parádi Kálmán orvoshoz Kolozsvár, Mátyás király-tér 20., mint lapunk orvosi tanácsadójához.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: P. V. Nántü 6, Sz. Á. Alsóilosva 6, M. S. Nagyszalonta 5, F. A. Érenréd 5.15, J. S. Tekerőpatak 5, N. M. A. Mezőpanit 5.20, id. M. K. Szinerváralja 6, Z. D. Barátos 3, S. L. Mezőörményes 5.15 Pengő.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés ára 1 pengő. Állástkeresők részére 20 szög 1 pengő 20 fillér. Előfizetőknek minden szó 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyiszintén az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz levélapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

„Méhészeknek ingyen küldjük az időszaki méhészeti kérdéseket tárgyaló könyvet, ha a községükben lakó méhészek címeit velünk közlik. „MÉH”, Budapest, Arany János-u. 1.”

Tanuld meg!

Savanyítsunk vöröskáposztát!

A vöröskáposztát ritkán szokták olyan módon, sarvált sóskáposztának eltenni, mint a fehérskáposztát. Pedig a vöröskáposzta is kitűnő savanyu káposztát szolgáltat. Az ize olyan, mint a fehérskáposztáé, sokan még jobban szeretik szép piros színéért.

Megemlítjük, hogy a vöröskáposztából sóval és ecettel kitűnő nyerssalátát lehet készíteni. Az ilyen saláta különösen magas vitamintartalma által tűnik ki. Sokan a nyers vöröskáposztából készült salátát olajjal vagy baromfiszírral is vegyítik. Így tápértéke növekszik.

Miről ismerjük meg az egészséges húst?

Ha a hús feltűnően sápadt, rózsaszínű, ez annak a jele, hogy az állat vérszegény volt. A húsnak ennél fogva nincs tápláló ereje. A vérszegénység oka betegség is lehet. Mély, bíborvörös szín annak a jele, hogy az állatot nem ölték le, hanem betegség pusztította el. A márványhoz csak a hízott állat húsa hasonlít. Ezt a márványszerűséget a húrostok közt elhelyezkedett zsír okozza. Az egészséges hús zsírszja kemény és fehér, a betegé sárgás és vízenyős. Az

egészséges húsnak alig van szaga, a beteges dohos szaga. Az egészséges hús szilárd és az ujjunkat alig nedvesíti meg, a beteges hús puha és nedves. A jó hús főzés közben csak kevésbé zsugorodik össze és nem sokat veszít súlyából, a rossz hús ellenben összezsugorodik és súlya jelentősen kevesebb lesz, mert az állat betegsége alatt a zsír és az izmok elhasználódtak.

A diófa meghálálja a trágyázást.

A diófával általában nem sokat törődnek, mert igénytelen fának tartják. A közhiedelem szerint biztosan meghozza minden évben termését. A hozamot legfeljebb az időjárási viszonyok befolyásolják. Ezzel szemben megállapítható, hogy a diófa nagyon meghálálja a trágyázást. A néhány évig rendszeresen trágyázott diófa állandóan nagyon szép termést hoz. A trágyázást a fa csurgóján kívül eső vonalon végezzük, árokba ástott istállótrágyával. De a diófa a műtrágyákat is meghálálja.

Használjunk köhögés ellen ánizs-teát!

A köhögés ellen alkalmazott háziszerek közül kevésbé ismert az ánizs-tea. A régiek azonban nagyon gyakran használták. Egy csésze teára egy kiskanálnyi, jó érett magot kell használni. A magvakat lobogó vízzel öntjük le és tízpercig hagyjuk az edényt befedve.

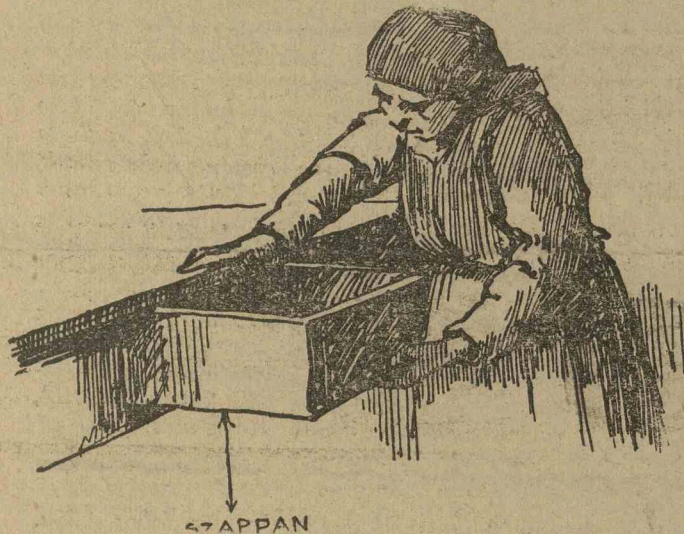
Dr. BALOGH ERNŐ urak
tanár
KOLOSZVÁR
Erzsébet ut. 6

Nem hiába sírtunk, kértünk
S hullott bőven verítékünk,
Megadta az Isten nekünk:
Magyar földön szántunk-vetünk!

Hogyan segítsünk a bajon, ha az asztalfiók nehezen jár?

Sok bosszúságot okoz, ha az asztalfiók nehezen jár. Sokszor ez a hiba annyira fokozódhatik, hogy a fiókot csak mesterember tudja kihuzni és előfordul, hogy a fiókban levő tárgyak megsérülnek. A bajon könnyen lehet segíteni. Az első és legfontosabb dolog, hogy a butorok elkészítésére szolgáló anyag legyen teljesen száraz és az asztal álljon szá-

raz helyen. Függ természetesen a mester munkájának pontosságától is, hogy az asztalfiók milyen jól illik az asztalba. Ha mégis tapasztaljuk, hogy az asztalfiók nehezen jár és a bajon segíteni akarunk, leghelyesebb, hogyha a fiókot ott, ahol szorul vékonyan szappannal kenjük be. A szappannal bekent fiók könnyen fog járni.

Hogyan tisztítjuk a rézedényeket?

A rézedények tisztítására nagy gondot kell fordítani, mert nemcsak a szépségüket, hanem tartósságukat is befolyásolja a rajtuk keletkező rézrozsdá vagy a rajtuk maradó piszok. A rézedények tisztítására a következő eljárásokat alkalmazhatjuk:

1. Mártunk be puha rongyot ecetes sóslébe, dörzsöljük le vele az edényt s utána dörzsöljük le jól vászonggyal.

2. Ecet és só keverékével dörzsöljük le az edényt és öblítsük le. Különösen a kormos edényt tisztíthatjuk így jól le.

3. A rézedény könnyen rézrozsdát fog s ezért, mint már említettük, használat előtt és használat után nagy gondnal kell megtisztítani. Étél még egy negyedóra hosszát se álljon benne!

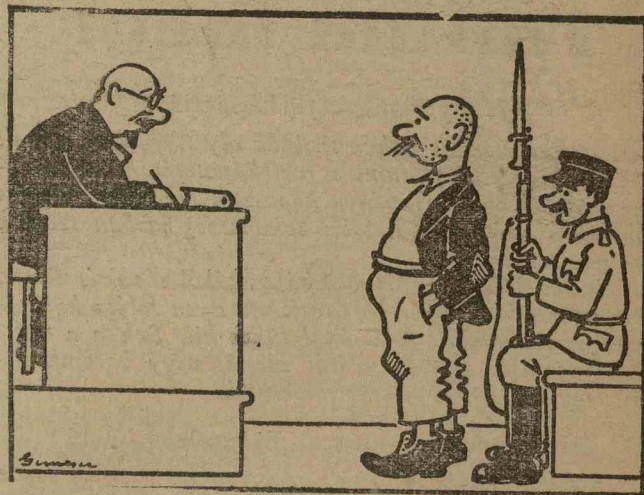
Fejes saláta karácsonyra.

A fejes salátát egész éven át lehet nevelni. Akinek a kertjében szeptember végére, október elejére szép fejes saláták fejlődnek, könnyen tehet el télire fejes salátát. Amint fagyveszedelem fenyeget, a salátafejeket a földből ki kell szedni és pincébe kell vinni. A rögtön felhasználásra kerülő salátafejeket egyszerűen szétrakjuk a pincében. Azokat, amelyeket téli használatra szántunk, virágcserepekbe rakjuk és a pince legvilágosabb helyére állítjuk. Amikor földjük kiszáradt, öntözésben részesítjük. Ha a pince elég világos és száraz, a salátafejek karácsonyig is teljesen épen megmaradnak. Igaz, hogy szép zöld színüket elveszítik, de ízletességükben nem szenvednek kárt. Vigyázzunk arra, hogy ne tegyünk túlságosan fejlett fejeket el. Az ilyen fejek ugyanis könnyen romlani kezdenek.

Gyűjtsünk fehér kukoricát!

A fehér kukoricából készült darát nagyon jól fel lehet használni mindenféle töltelékhez rizskása helyett. Ma, amikor a rizs ára annyira megdrágult, különös gondot kell fordítani arra, hogy ellássuk magunkat fehér kukoricával. Az ebből készült darát télen, ha majd elérkezik a disznóölések szaka, nagyon jól fel tudjuk használni a háztartásban.

Ételve való mentség.

Lopással vádolva áll a bűnös a bíróság előtt. A bíró kérdezi:

- Mit tud még felhozni az ügyben?
- Három tyukot, kérem szépen.